

**ЦВЕТАН СЕВЕРСКИ
КОГАТО РАЗРУШИТЕЛЯТ НА
МИТОВЕ ЗАОБИЧА
САЛВАДОР ДАЛИ ОТКРАДВА
СЪПРУГАТА НА ПОЛ ЕЛЮАР
И Я НАГРАЖДАВА С ЛЮБОВ
ДО ГРОБ**

chitanka.info

„Единствената разлика между лудия и мен е, че лудият си е луд, а пък аз не съм.“

Тази фраза на Салвадор Фелипе Хасинто Дали и Доменек (Salvador Felipe Jacinto Dali I Domenech) определя основното в характера и стила му на живот. Лудостта му се оказва божествената даденост, която при подходящи обстоятелства прераства в гениалност. (А дали не са прави онези, които смятат, че лудостта му е доходоносна поза?) Защото няма спор, че Дали не е ординарна личност, а най-екзотичната персона в изкуството. Той е знаменитият сюрреалист — авторът на 1500 картини, безброй графики, илюстрации, скулптури, бижута, театрални и кинодекори, на книги и какво ли още не от широките поля на изкуствата.

Провървяло му и на благодатни обстоятелства: родил се в семейство на проспериращ нотариус, израсъл като „глезеника на татко“, учил се да рисува — именно това го увеличило, нищо друго, въпреки съпротивата на баща му. Дарбата му спечелила подходящи приятели, които го въвели сред артистичните среди първо в Испания, сетне и в Париж; запознали го и със знаменитости, сдобил се и с пример за подражание — Пикасо; казано накратко, тръгнало му като по мед и масло — нещо рядко за големите творци. Е, не напълно... Загубил майка си още като юноша, баща му почти веднага се оженил за вдовицата на своя брат (смайващ жест!), останал сам със своите странности и с книгата за женските болести, препоръчана от настойника му, която често разгръщал, та впоследствие придобил болезнено усещане към другия пол. (И непреодолима вина, че е заел мястото и името на мъртвото си братче.) Съзрявал с неосъзнат страх от онези „омайващи“ контакти с жените, които превръщат всеки юноша в нормален мъж.

Нормален ли? Провидението решило Салвадор да бъде далеч от всички норми. Нещо повече: сам да ги руши.

Азбуката на любовта за него се оказала невероятно трудна за усвояване. Ето защо: Един ден — по време на лекция — забелязал, че го наблюдава красива девойка. Ококорил дяволските си очи срещу нея

и най-безцеремонно хванал ръката на непознатата. Оказало се: тя това и очаквала. Без да ѝ каже и дума, я повел извън града — там, на хълма с екзотичните храсти. Не било близо и Салвадор се разбързал, затичали се дори. Пот се стичала по лицата им, но на него му било весело да препуска с нея. Смеел се заразително, разсмял и девойката. И не само я разсмял... На върха, сред храстите, я прегърнал и тя го целунала. Но, Господи, по лицето му полазили нейните сълзи, примесени с водица от носа ѝ! Разгорещеното ѝ тяло излъчвало мирис на запотено животно. Дълго препускалите коне така миришат. Вярно, моминските ѝ гърди му наподобявали два бели гълъба, готови да излетят към дланите му, но това не се случило — отвращение обладало младия Дали и той не можел да не го покаже. „Ясно — въздъхнала девойката, — ние повече няма да се видим.“ „Напротив — отвърнал Салвадор. — Ще се виждаме често... Цели пет години. После край.“

И удържал думата си. Среждали се, говорили си, понякога тя му показвала белите гълъби, заигравал се с тях, но само толкова, защото наслада не усещал. Съдбата му решила да го задържи девствен до пълното му узряване.

И други девойки атакували безсрамно младия художник, но той не откликвал, защото нищо не чувствал към тях. Никакво влечение... Ала щом се върнел къщи, в представите си ги обсипвал със собствената си пот... Изпитвал удовлетворение от своята изобретателност: да изрази обичайното отношение към жената с изразните средства на мъжа, без някой да знае това. Рисувал не само онова, което не му достигало, но и другото, което му било в излишък. В онзи ранен период ще го нарекат „великия мастурбатор“ не само заради картините на тази тема.

Ала великият мастурбатор срещнал една жена, която го въвела в тайнството на любовта, а после разнесла славата му на велик художник и благороден любовник. Ето и първата им среща.

През август на 1929 година в курорта Кадакес, където семейството на Дали имало къща и там той прекарвал много време, почивали и немалко творци чужденци. Сред тях бил немският художник Макс Ернст — нашумелият представител на дадаизма в изкуството, и френският поет Пол Елюар със съпругата си Гала Елюар. Те вече знаели по нещо за ексцентричния Дали и се зарадвали, че ще се повеселят в компанията му. Зарадвала се най-много Гала, която в

онзи момент изживявала криза на чувствата си към съпруга и любовника — не се развивали тези двамата по нейните представи за истинските таланти. Пред Дали тя изиграла етюда „има скрити заложи“, поразголила стройните си крака и му обещала да обсъдят насаме въздействието на нашумялата му картина „Мрачна игра“. Той изпаднал във възторг, защото харесал тази жена, но го овладяла обичайната за него истерия — едва не я прогонил с лудия си смях.

Вместо да се почувства стъписан, този път Дали се усетил разкрепостен и дръпнал към себе си съпругата на френския поет, толкова бързо станало всичко между двамата, че дори стените на дома му в рибарската част на селището се изненадали. Пол не се разсърдил на своята половинка, даже не се натъжил — знаел, че Салвадор не можел да люби — бил асексуален, можел само да развлича. Но този път изглежда се излъгал. Каталунецът навярно се представил не лошо в онази първа интимна вечер, защото мадам Елюар проявила към девственика траен интерес.

Знайно е (много са източниците — и автобиографиите му, и спомените на съвременниците му), че Дали се влюбил в Гала, която — в пълно съответствие на името си — се оказала за него истински празник. Той писал на своя приятел Федерико Гарсия Лорка буквално следното: **„Аз я обичам повече от баща си, повече от майка си, повече от Пикасо. И даже от парите“**.

А на всички било известно колко е обичал парите.

Влюбил се Дали в тази френска снаха, която всъщност била рускинята Елена Дяконова. Родена е и израсла в Казан. Лекувала тя кашлицата си няколко години в Швейцария, където се запознала с младия поет Пол Елюар. Той още не бил Пол Елюар, а носел рожденото си име Еужен Гриндел — име, което на никого не правело впечатление, най-малко на Гала, т.е. прекръстената Лена, и веднъж — така както си бърбели — на нея й хрумвало да прекръсти и него. Щом си французин, казала тя, трябва да се казваш Пол, а на Пол приляга фамилията Елюар. Поетът Еужен Гриндел в миг си припомнил, че Елюар е наследствено име по майчината му линия — тя се оказала и ясновидка! — и осъзнал колко намясто звучи псевдонимът му. Дарил кръстницата си с най-нежните си ласки. Тя му отговорила подобаващо. От Русия после му писала горещи любовни писма с открито еротични желания. Можем да си представим каква буря са предизвикали в

главата на младия поет, когото междувременно изпратили на фронта (водела се Първата световна война), та ѝ отговарял с барутен плам и огнена жажда. След демобилизацията му Гала (или Елена все още в родината си) под претекст, че ще учи в Сорбоната събрала парици, колкото за път, и — право в дома на Пол.

Мадам Гриндел изглежда очаквала да посрещне самата Василиса Прекрасная, та като я видяла, прихнала: „Господи, прилича на мишка!“. Но това съвсем не помрачило настроението на годеницата — тя изпълнила добре подготовения сценарий и спечелила съгласието на семейство Гриндел. Нататък подкарала в своя си стил — смело напред и най-вече встрани. Щом си харесвала някой мъж, тутакси го завладявала. Предпочитала обаче талантивите — у тях били парите и славата. Известно време смятала, че нейният Пол е от тях, с желание му родила дете, сладката Сесил, която останала за отглеждане при баба и дядо — не ѝ се занимавало с деца, после решила, че художник като Макс Ернст не е за изпускане, нищо че е женен — това за нея не било пречка, ала неговата пресметливост изглежда надмогвала дарбата му, та чувствата ѝ забуксували около този проблем. И тъкмо тогава срещнала Салвадор Дали. Гала имала способността да разпознава степента на таланта у мъжете, както виртуозът геолог може да открива в дълбоките земни пластове реки от нефт. В случая било далеч полесно: картините му ѝ говорели на своя език. Онова у него, което при запознанството ѝ я отблъснало — видимата му лудост, впоследствие я привличало все повече и повече. Например: без никакъв страх Гала предизвикала желанието му да я погуби още при първата им разходка по скалните крайморски хребети, убедена, че ще съумее да замени гибелната му страст с трайно любовно влечение. За разлика от другите му приятели, тя проумявала психиката му. И започнала да я управлява.

Гала се оказала и полезен негов съдник — понякога му подсказвала колко уместно би било да лиши поредната си картина от онези детайли, които разкриват определени авторови пороци и отблъскват по-изисканата публика. Имала дар слово, притежавала и необикновено проникновение — истински медиум! — и успявала.

Той вече ѝ вярвал безпрекословно след онази нощ, когато тя му разкрила чрез колодата карти блестящото му бъдеще, украсено с невероятни успехи, с непостижима от друг слава, с обожание от страна на ценителите на изкуството...

Гала умеела да разпознава истинската дарба от фалшивата. Това знаел и Пол. (Нали именно тя превърнала невзрачния „стихар“ Еужен в поета покорител на Франция Пол Елюар.) И в Дали не се излъгала. Нито за миг не проявила съмнение в дарбата му. Подела го веднага след запознанството им, накарала го да рисува (едно по едно) всичко онова, за което те си говорели. Била пълна с идеи, той също. И идеите им по чуден начин се сродявали. Неговите — крилати, нейните с корени.

Любели се двамата от дъжд на вятър, но с истинска страст търсели творческите му успехи и големите пари. Знаели своята обща слабост към финикийските знаци и проявявали изобретателност за спечелването им. За насищане на нагона си Гала намирала млади дарования — Дали не ѝ придирял. (По-късно, по повод интимната връзка на застаряващата Гала с младия оперен певец Джеф Фенхолд Дали ще заяви пред журналисти, че няма нищо против Гала да подбира своите любовници, щом и там проявява изискания си вкус... И ще добави: „Аз дори я поощрявам — това ме възбужда“.) Гала имала свои принципи, един от които бил: задоволи щенията си, за да не им робуваш!

Гала спазвала стриктно всички свои принципи.

Така годините с нея се оказали най-плодоносните за твореца Дали. Гала все още била съпруга на Пол, но изцяло обгрижвала Салвадор. Насърчавала го, възхищавайки се от всичко, което излизало под четката му. Така подхранвала самочувствието му на велик художник. Станала му и истински мениджър. Когато баща му го изгонил от дома си заради връзката му с тази „руско-френска курва“, тя убедила виконт Шарл де Ноаел да „ги подкрепи“ в името на голямото изкуство и той им подарил чек за 29 хиляди франка, за да постигнат „малката си мечта“ — къща на морския бряг. (Преустроили рибарската барака, в която живеели синовете на „очарователната луда“ гостилничарка Лидия, срещу правото на собственост от една стая, кухничка и тоалетна.) Там Салвадор нарисувал много от своите значими творби, между които — шедьовърът „Постоянство на паметта“. (Веднъж оставеният на масата от Гала камамбер се разтопил и това породило у Дали идеята за „топящия се“ часовник.) За времето, погълнато от двамата в Порт Лигат, по-късно Дали ще запише: „Труден живот — без украшения и алкохол, живот, озарен от вечността...“. Там

— пак според спомените му — с Гала изкопали своя кладенец в двора, посадили своите портокалови дръвчета, там при новолуние излизали с рибарите на лов за сардини... А в тихи безоблачни дни се забравяли в крачка по онези скали, които им напомняли средиземноморските готики на Гауди... Владеела ги философията на вечния ден в безкрайното лято. В Порт Лигат прочиствали живота си от цивилизационните наноси на Париж, Мадрид и Барселона. Зареждали се с енергията на необята.

Там двамата събирали с пълни шепи и плодовете на своята връзка.

Пол Елюар вече се чувствал преуспял творец в родината си — имал пари за сладък живот с любимата Гала и се дивял на нейното „бягство“ в дивото крайбрежие на Каталуния с „онзи луд“... Подир един разговор с Гала обаче той осъзнал, че е изгубил безвъзвратно съпругата си, но твърде много я обичал, за да я наскърбява с разпри; примирил се с надеждата, че може „да й мине“...

И този път се излъгал — не й минало. Напротив, поискала развод и през 1934 г. се омъжила за все още бедния гений Дали. Била сигурна, че ще го преобрази в щастлив принц в царството на изкуствата.

Тя продължила да проявява своята всестранна грижа за твореца до нея като му осигурявала, освен условия за работа и „пласиране на стоката“. За целта подготвяла успешни „излети“ до Лондон и Париж — там артистичният свят се срещал с автора, „който непрестанно шокирал света“, интересът към него нараствал, работите му все повече се търсели.

Гражданската война в Испания ги принудила да напуснат родното му крайбрежие и да поработят в Италия. После галеристът Жулиен Леви организиран първата самостоятелна изложба на Дали в Америка, което означавало откриване на голяма и благодарна публика. Малко по-късно Гала уредила нещо подобно да стане и в лондонската галерия „Цвимер“. Нейна била идеята Дали да поеме дизайнерството на дрехи и шапки за известната Елза Шапарели. Парите започнали да прииждат.

Двамата пътували из Европа — опреснявали стари и създавали нови връзки (бизнес контакти, поновому). Стефан Цвайг запознал

Дали с остарелия Зигмунд Фройд и художникът подхванал серия от портрети — обожавал великия психоаналитик, изповядвал теорията му за водещата роля на подсъзнателното. Този контакт вдигал още повече цената на името му.

Споходил го и подготвеният от Гала голям успех: след първата му изложба в Щатите всичките му картини се продали буквално за час. Придошлите пари ги зашеметили. Той и Гала почувствали как босите им доскоро крака обуват златни пантофки...

Сдобили се с нови влиятелни приятели отвъд океана. Там вече говорели с възхищение за необикновения Дали и след началото на Втората световна война, когато хитлеризмът подгонил свободолюбивите европейски творци, двамата се преместили да живеят в Калифорния. Салвадор подхванал изработката на бижута за скъпата колекция на дук Де Вердура, цапотил декори за филми на Хичкок, писал сценарий за анимационен филм на Уолт Дисни, но нещо не се разбрали и филмът не видял бял свят; продължавал да рисува „практични неща“, а Гала организирала пласирането им.

Тази жена навсякъде била магьосница, но в САЩ се развихрила истински: положила основите на своя финансова империя. Вземала пари от всяко интервю с великия художник, пари срещу права върху името му, уредила производство на парфюми, вратовръзки, чорапи дори... с фрагменти от негови картини — срещу тлъсти комисионни. Вестниците и списанията плащали добре за всеки негов ред, за всяка негова снимка, защото „необикновеният испанец“ вече имал славата на гений, от когото всичко може да се очаква, а Америка обожавала (днес също) именно такива мъже.

В Щатите Дали написал и издал (пак със саморекламна цел) своята автобиография, озаглавена „Тайният живот на Салвадор Дали“. Вмъкнал скандални истории, някои от които напълно измислени. Книгата се превърнала в бестселър. Потекли нови реки от пари, но и за тях (двамата) се оказало, че парите не са всичко. След осем години, прекарани в Америка, започнала да им липсва Европа и най-вече Испания. И те се завърнали у дома.

В Жирона сключили втори (вече църковен) брак и отседнали за известно време в родния на Салвадор Дали град Фигерас, където старците още помнели момчето, което рисувало като никое друго момче. Гала подхвърлила идеята тук да вдигнат театър-музей на името

на Дали и художникът веднага подхванал работата по изграждането му. Той бил толкова доволен от всичко, сторено от съпругата му, че с готовност добавил и нейното име: театър-музей „Гала Салвадор Дали“. Погледнат от страни, този негов жест изглеждал шокиращ, но коя му проява не била шокираща! Великият художник се върнал от Америка с обогатено умение да се саморекламира, да преувеличава безмерно своите заслуги в изкуството, да приема безкритично всякакви похвали, щом са придружени с пари...

Дали винаги е прекалявал. (И в това изкуство е бил истински гений.) Винаги е прекалявал и винаги са го приемали, независимо какво и колко ще им струва. А тогава Гала, славата и богатството така го били разглеждали, че съвсем му отпуснал края и... мнозина от артистичния свят на Европа вече не можели да го понасят. Не били само водещите сюрреалисти, с които имал стара вражда заради онова негово „Сюрреализмът — това съм аз“, той отблъсквал естетите със своя „миш-маш от стилове и безсилие“, със своята безпardonност, с необуздания си „занаятчийски произвол“, с екстравагантните си изцепки — изживявал се и като новия философ на века, направлявал киното... Утвърждавал гротескното, вулгарното, дори уродливото и скандализиращо ценителите на изкуството. Париж никога не е бил Ню Йорк, още по-малко Калифорния; тук винаги са се ковали правилата, в които се вместило красивото. Това той трябвало да помни.

Дали и Гала почитали скандалите — особено след школата на Америка, подхранвали ги и вземали своето от тях. И в Европа популярността се създавала и поддържала чрез скандали. И тук върховете на изкуството се завладявали с безграничен произвол на волята и проявленията ѝ. Дали знаел това и никога и от нищо не се е притеснявал, Дали винаги се е наслаждавал. Дали продължил да ражда щури идеи и ги превръщал в свои произведения. По някое време подхванал изработката на стереоскопични инсталации. Картината му „Дали повдига кожата на Средиземно море, за да покаже на Гала раждането на Венера“ стъписвала всяко ординарно възприятие, но модата я аплодирала. Творбата отпътувала за нийоркския музей „Соломон Гюгенхайм“ срещу добра сума.

Каквито и чувства да предизвиквало името Салвадор Дали сред ценителите, в края на краищата публиката го награвдала. Възторгвала се от произведенията му, нещо повече, отдавала им

почитта си. Това накарало авторитетите от Френската академия на изящните изкуства да изчистят представите си за Дали от всички странични съображения и да го приемат по достойнство в своите редове.

Испания вече се гордеела с него и го поставяла редом до великия Пикасо. Кралят го удостоил с титлата Маркиз на Пубол, а Гала в онзи празничен миг не се въздържала и попитала нещо в смисъл на „с колко... се придружава“. Световната му популярност довела нещата дотам, че на негово име по-късно кръстили новооткрит астероид. (Човечеството се забравя в устрема на обожанието си, знаем.)

Е, не всичко в семейството им вървяло с плавни и желани от двамата стъпки: лицето на любимата му Гала издавало вътрешното ѝ състояние. Любовните ѝ флиртове с млади мъже зальгвали самочувствието ѝ само за кратко, сетне изпадала в кризите на третата възраст. Тя стареела далеч по-бързо от него — нали му била кака по рождение с цели девет години. Това вече не можело да се скрива. И започнала да се дразни от своите бръчки... „Момчетата“, както наричала невръстните си любовници, вече бързали да напуснат салона на „нацапотената“...

О, как само се разгневила Гала на своя гений, когато довел дългокраката парижка манекенка Аманда Лиър! Щяла да взема уроци по рисуване... Друг път! Дали не дава уроци, Дали няма време за губене, Дали рисува, а после беснее по своя си начин. Дали ще вземе енергия от младостта ѝ, знае Гала това, но се бои да не хлътне по гласа ѝ — тя и пеела... Дано да не загуби ума си! — молела се в самотните си вечери остарялата Гала и постепенно ревността ѝ към тази чаровница се стопявала от неизтощимата привързаност към него. Щом той е щастлив!...

Да, любовта постига всичко. Гала надмогнала болката и приела с усмивка „детето с дългите бедра“ в замъка си, нещо повече — позволила „му“ да се държи „дълбоко интимно“ със съпруга ѝ. И станало като в приказка: Салвадор, баба Гала и „внучката“ Аманда — неразделни. И в Париж, и в Барселона, и по каталунското крайбрежие... Нека я прегръща, нека целува лицето ѝ, нека я разсъблича и рисува — нали се чувства щастлив и твори поредните свои чудеса! Щом Салвадор е изпълнен с радост, ще отлее и в нейната чаша...

Та тази Аманда била истинска чаровница със своите неочаквани и шокиращи прояви! — ще научи Гала насетне. В театъра, да речем, ще се яви облечена в трико, впито по тялото, на излет ще навлече официална рокля, а в замъка на Ротшилдови сред каймака на обществото ще се яви с шапка, изработена от челюсти на акула... И ще затрака с тях по време на представянето ѝ. И Дали ще подскача и ръкопляска от възторг. И ще възпламени своя нестихващ смях... сред толкова сериозни хора. Благодат в скандала! (Лудите развличат!)

Поведението на Аманда напомняло за ненаиграло се в детството момче. Неслучайно мълвата ѝ приписала рождение с мъжки пол, отстранен впоследствие оперативно, огласило се и името на хирурга, присадил новите органи. Наложило се щурата Аманда да доказва противното и да заключи: „Жена съм до върха на ноктите си и това ме устройва напълно“.

Дали я обичал не само заради младостта ѝ, а и заради изобилието от очевидни дарби — та тя говорела свободно на пет европейски езика, пишела стихове, рисувала, пеела с един възбуждащо нисък глас, танцувала. Ала най-много го привличали безбрежните ѝ произволи. Аманда нямала задръжки и наподобявала него самия. В младостта. (Нейна ли, негова ли била идеята, но скоро в двора му майстори оформили плувен басейн, наподобяващ фалос — възможност великият мастурбатор да наблюдава своята млада вдъхновителка как плува в „територията на страстта“.)

Тя и говорела небивалици като Дали. Кискала се като него, сякаш била прихванала от нелечимата му истерия. Гала понякога ги оставяла да се насмеят, друг път се включвала в безгрижната им лудост, за да отдалечи, поне за малко, тъгата от прииждащата старост. И болките по цялото тяло, Господи!

В края на един такъв безумен техен „карнавал на смеха“ насаме в замъка Пубол Гала придърпала към себе си Аманда и доверително я помолила след нейната кончина да се омъжи за „техния“ Дали, защото той сам нямало да може да преживее и месец. Аманда инстинктивно се отдръпнала, сякаш почувствала до себе си смъртта. Запитала се какво прави край тези гаснещи въглени. Било само за миг — нова вълна от напирещ смях заляла замъка и изличила сянката в младата и нищо неподозираща душа. Слънчевите дни продължили да им носят усещане за вечно щастие.

Той, тя и „детето“ все така щуреели. Всеки посвоему, но до пълна изнемога — в стила на Дали. Обичали живота и вземали от него всичко, което можели да погълнат. Но и лекомислените все някога плачат, както е известно. През 1982 високосна година баба Гала била оперирана от жлъчка, отпаднала физически и духом, да не кажем, почти се предала. В замъка им Пубол, все там — до Порт Лигат, тя отказала да среща хора, отказала да види дори дъщеря си. Сесил се върнала в Париж разплакана. Приемала само своя бог — Дали. И на 10 юни се споминала.

Обезумелият Салвадор с тресящи се от Алцхаймера ръце натоварил мъртвата в колата си и подкарал за Барселона — „да я повози“... Това било последната му приумица, защото след погребението ѝ, през оставащите му седем години живот, той само... дишал. Буквално. Избягвал шума и хората, избягвал храната дори. Тези седем години били най-тихият период от живота му. Тогава именно осъзнал, че на този свят има и нещастия, че за обикновените хора те са много повече от радостите. И въпреки това трудно му било да проумее стародавната максима: животът е страдание, опитал да се шегува и с предстоящото му като се обезводнявал. Спретнал си и пожар, в който едва не се овъглил. (Асоциации: първата му изложба била на рисунки с въглен.)

Преместили стареца в родния му Фигерас. Болките вече му внушавали непреодолимата истина, че никой не може да надхитри края си.

Безгрижният смях на Аманда му липсвал — тя избягала още когато бил в замъка, който вече ѝ изглеждал „прокълнат“, дяволски... Скоро след това се омъжила за успешния продуцент Ален Филип Маланяк д'Аржан. На раздяла Дали ѝ подарил амулета на Гала — онази малка тресчица, която носела щастие на притежателката ѝ. Прощалната си среща провели в стая със спуснати завеси, за да не видеела тя петната по грозното му старческо лице.

Повечето изследователи на живота му пробягват тези негови последни седем години живот и така внушават какво всъщност е означавала всеотдайната Гала за гения Дали. Да, със смъртта ѝ изглежда са угаснали всички свещи край палитрата на неподражаемия художник.

* * *

Младият Дали

Портрет на Гала

Дядо Дали с неударжимата Аманда Лиър

Дали и Гала сред природата

Баба Гала, Аманда и техният кумир в края на 70-те години

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.